

**Causae cur electores, principes, alique Augustanae
Confessioni coniuncti status, ad impium Concilium a?
Pontifice Pii III. Tridenti indictum, non accedant, : Addita
simul commemoratione, sacrarum literarum testimonijs
confirmata, Quae eius Concilij, aliorumq[ue], omnium
Pontificiorum decretorum, & Continuationis ratio sit ... Item.
Responsum datum legatis pontificijs Zachariae Delphino
Episcopo Pharensi patricio Veneto, & Commandeno Episcopo
Iacenthino, in conuentu Naumburgensi, Anno 1561.**

<https://hdl.handle.net/1874/430203>

CAVSÆ

CVR ELECTORES,
 PRINCIPES, ALIQVE
 Augustanae Confessioni coniuncti status, ad
 impium Concilium à Pontifice Pio III. Tri-
 denti indictum, non accedant, Addita simul
 commemoratione, sacrarum literarum testimo-
 nijs confirmata, Quae eius Concilij, aliorumq;
 omnium Pontificiorum decretorum, & Conti-
 nuationis ratio sit, Quibusq; conditionibus &
 Qualitatibus ydem status Augustanae Confes-
 sionis, in Conciljs Imperialibus alijsq; conuen-
 tibus, ad Concilium Generale, pium, liberum,
 legitimum, & Oecumenicum, in Ger-
 mania, prouocarint, atq;
 nunc prouocent.

ITEM.

RESPONSVM DA-
 TVM LEGATIS PONTI-
 ficij Zachariae Delphino Episcopo Pharensi
 patricio Veneto, & Commandeno Episcopo
 Iacenthino, in conuentu Naum-
 burgensi, Anno
 1561.

SIC EDITA, PROVT ILLA CENSU-
 ree Maiestati tradita & oblata sunt.

VITEBERGÆ M. D. LXIII.

EPISTOLA AD CÆ-
SAREAM MAIESTATEM,

qua sequens Scriptum FRANCOFOR-

TI Cæsareæ Maiestati ob-
latum est.

Nuictissime & potentis-
sime Imperator, clemen-
tissime Domine, Quid
Cæs. Mai. uestra in con-
uētū Neoburgensi supe-
riori anno per Oratores suos in causa
Tridentini Cōcilij à Pio quarto indicti
nobis Legatisq; nostris Augustanæ
Confessionis addictis proponendum
curauerit, & quid Cæs. Maie. uestre
Oratoribus à nobis responsum sit, eorū
relationem satis superq; factā & apud
Maiestatem uestrā in recentissima me-
morā esse prorsus non dubitamus.

Quandoquidem autem Cæsarea
Maiestas uestra ex illis responsioni-
bus sententiam uoluntatemq; nostram
sine dubio euidentissimè cognouit,
(nempe quòd etsi in his mutuis religio-
num dissensionib. non minus, quam
Cæsarea Maiestas uestra ceteriq; Chri-

Christiani nominis Reges & Principes, ex
animo petimus & optamus, ut concilium
quoddam illis conditionibus &
qualitatibus, de quibus à multis annis
conuentum est, quæq; cum aliis tum
in Augustanis Comitibus anni 59. & in
Neoburgensi conuentu repetitæ sunt,
instructum indicatur & celebretur, in
hoc tamen Pij Quarti Concilio, quod
Tridenti continuatur, non sit ea ratio,
ut possit pro Concilio tali, libero
uidelicet, pio & Oecumenico, reputari
) non potest non persuasissimum
nobis esse, Cæsaream uestram Maie-
statem interea temporis in illam curam
cogitationemq; sedulo incubuisse, quibus
rationibus Oecumenicum, liberum,
pium uel Orthodoxum & non
suspectum Concilium, non euidem à
Pontifice, cui neq; Diuino, neq; hu-
mano iure id competit, sed potius à
Cæsarea uestra Maiestate ex Consilio
cum Electorum tum aliorum Principum
sacri Romani Imperij, tum aliorum
etiam Christiani nominis regum
& op

& optimatum indicatur, instituatur et
celebretur, prout eadem à Veteribus
omni prædicatione dignissimis Impes-
ratoribus, Constantino, Martiano, Iu-
stiniano & alijs innumulis facilitatum
esse, ex fide dignissimis historijs constat.

Quòd enim à Pontificibus indi-
ceta habitaq; Concilia, ad tollendas in
Ecclesia corruptelas, dissensiones, ali-
osq; morbos non tantum non profues-
rint, uerum etiam occasiones ut pluri-
mum præbuerint maioribus animorũ
& uoluntatum distractionibus, perse-
quutionibus, bellis & lanienis, ut inte-
rim de eo, quòd Pontifices conciliorũ
suorum prætextu & auctoritate sui qui-
dem dominatus confirmationem &
amplificationem, Imperiorum autem
& omnium politicorum gubernatorũ
oppressionem perpetuamq; seruitutẽ
quæsierint, nihil dicamus: Id nimirum
et acta pleraq; & multorum annorum
historiæ luculentissimè testantur. Quid
quod nos ipsi unà cæsarea Mai-
estrea sepissimè talia experti su-

mus non sine dispendijs, uulneribus
& doloribus nostris?

Eam igitur ob causam ab omnibus
omniū nationū pijs & prudentibus ita
iudicari cœpit, alias sanandorum Ec-
clesiæ uulnerum rationes incundas
& alia remediâ instituenda esse. Ac id
quidem à laudatissimo Imperatore Cas-
tulo Quinto Maiestatis uestre dilectis-
simo fratre ita factum est, ut ad mutu-
am in Religione consensionem, & ad
ueram diuturnamq; pacem, concordia-
am & tranquillitatem instituendâ atq;
stabiliendam censuerit, nihil magis
oportunum & idoneum esse, quàm si-
pium quoddam et liberum concilium,
in quo sepositis omnibus alijs præiudicijs
ex solo solius Dei iudicaretur uer-
bo, institueretur, quod non in Italia
sed in Germania haberetur atq; cele-
braretur. Id enim in Smalcaldico
conuentu anni 37. ab Oratore Cæsar-
eo Matthia Helto Doctore & Vice-
cancellario pronunciatū ita est: Quod
ipsum tamen multo etiam ante in Co-
mitijs

mitijs Norimbergensibus anni 24.
unanimes consensu constitutum fuerat
inter Imperatorem, Electores, cæterosque
que sacri Romani Imperij Principes
additis simul solennibus cautionibus
& assècuracionum diplomatis. Idem
autem in alijs sequentibus Comitijs, &
præsertim anno 33. solenniter non
tantum repetitum, uerumetiam magis
magisque stabilitum est.

Necque uerò dubium apud nos
esse potest, quin Cæsarea ipsius Maie-
stas summo studio id egerit, ut, quod
de libero in Germania Concilio pro-
miserit, re ipsa præstaret, id quod ex
actis Comitiorum Norimbergensium
anni 24. non obscure potuit animad-
uertì, cum de Adriano Pontifice præ-
ceptore quondam suo, qui & Pontifex
eo tempore electus fuerat, & missis ad
comitia Legatis, ad Pontificiorum er-
rorum in doctrina & uita emendatio-
nem, operam suam detulerat, bonam
se spem concepisse significaret.

Quibus uerò artibus, technis & subornationibus hæc tam pia & salutaria consilia antea quidem à Leone Decimo, & postea à sequentibus Pontificibus, Clemente nimirum Septimo, Paulo Tertio, & illorum successoribus in hunc usque diem uel impedita sint, uel ita elusa, ut interim alia prorsus suspecta & uni parti fauorabilia Concilia, idque in Italia instituta sint, id neque Cæsaream uestram Maiestatem, neque alios homines, quibus horum temporum historiae non omninò ignotæ sunt, latere potest.

Quandoquidem autem istud etiam concilium, quod nunc à Pio Quarto continuatur, ita comparatum est, ut nulla ex parte neque Comitiorum Imperialium decretis, neque alijs Imperij de Religione & pace pactioibus atque conventionibus, multò minus iuri diuino & humano, ac pijs ueteris & purioris Ecclesiae consuetudinibus respondeat (Eius enim rei argumentum firmissimum est ipsa continuationis nomen

menclatura, quæ in indictionis Bulla,
sicut uocant, exprimitur, quæ quidem
continuatio ad confirmationem con-
demnationis doctrinæ nostræ manifes-
tissimè tendit) in illam omninò spem
erigimur C. M. V. nequaquam con-
cilium istud, utpote suspectum & uni-
tantùm parti addictum, pro legitimo
reputaturã, & habituram insuper nos
quoq; excusatos, quod neq; consentia-
mus in illud, neq; mittendos aliquos
ex nostris eò censeamus.

In dubium enim uocari non potest
& credimus V. quoq; C. M. unà cum
omnib. sapientib. & rerum humanarũ
peritis sua ipsius sponte sic iudicaturã,
continuationem istam Concilij Tri-
dentini remotissimam esse à studio ue-
ræ religionis et pacis, ac adeò non pro-
futuram ad mutuam in religione &
Repub. consensionem, ut multò ma-
iores distractiones allatura uideatur,
cùm propter atrocía quædam præius-
dicia & condemnationes doctrinæ
coelestis, & nostræ religionis cū coelesti

doctrina rectissimè congruentis, tunc
propter alia quædam porteta, ex quibus
unū est, quòd humanarū traditionum
et receptarū consuetudinū æqualis des-
beat cum uerbo Dei autoritas esse: Et
rursus, quòd credētes in filiū Dei oportet
in perpetua dubitatione de remissa-
sione peccatorū, & gratia Dei manere.
Cetera uerò quæ non pauca sunt, nunc
quidem relinquimus in medio, cum in
sequenti scripto paulò uberius com-
memorentur.

Insuper autem, si uel maximè neq;
nomínaretur, neq; esset prioris Synodi
Tridentinæ cōtinuatio, tamē hoc in eo
Concilio est incōmodi, quòd ad cōsul-
tationes, cōclusiones & decisiones, uel
ad uota uocesq; decisiuas, ut loquūtur,
nemo à Pontifice præter mancipia eius
ipsi iurata, ut sunt Cardinales, Archie-
piscopi, Episcopi, Abbates & Mona-
chi quidā, neq; admittatur, neq; admit-
tendus esse uideatur. Quo fit, ut infir-
ctas iri nō possit, Pontificem nihil aliud
in ista Concilij cōtinuatione quàm nos-
stræ

stra religionis condemnationem, quocūq; modo fiat, moliri, ad cuius executionem alij tandem reges & Principes prætextu Concilij tantò sint propensiores.

Negari etiam illud non potest, Pontificem nequaquã seriò hoc agere, ut pium, liberũ, minusq; suspectũ concilium, in quo iudiciũ fiat ex sacra scriptura, quam ipsi materiam litis nominant, celebretur, cùm res ipsa doceat eum errores doctrinæ, abusus ceremoniarũ & externæ uitæ peruersitatem ac scandala nõ tantũ nõ abrogare, seu, quod minus est, agnoscere, uerũ etiã omnes eò cogitationes curasq; die noctuq; referre, ut sanã Euangelij doctrinam radicitus extirpet, & suam solius auctoritatem, dignitatem & potentiam uel ipso Deo inuito retineat, stabilemq; magis ac magis reddat, quoquo modo fiat illud, siue gladio, siue igni, siue aqua.

Quæcunque uerò sunt illa, hoc
tamen

tamen etiã C. M. V. ut pote Imperato-
ri prudentissimo deliberandũ cõmen-
damus, quã sit indignum & iniquũ,
quòd Pontifex Romanus præsidis &
iudicis autoritatem in concilio soli sibi
arrogat, cùm tamen reuera in his con-
trouersijs nihil aliud sit quã pars alte-
ra, & quidem pars rea, accusatus uide-
licet à nostris de hæresi, ex scriptis Pro-
pheticis & Apostolicis, adeò ut & pro
cõuictio non immeritò reputari queat.
Hoc ipsum autem quid aliud est quã
cũ ipso naturali iure, & omnibus alijs
iuris speciebus digladiari, in quibus
omnibus expressum est, personam iu-
dicis neminem sustinere posse, qui uel
ipse pars est, uel publicus et manifestus
unius partis hostis. Id cùm in politicis
fiat, quantò magis in his religionis dis-
sensionibus, in quibus periculum lon-
gè maius est, si non ritè tractentur, fieri
præstariq; debet?

His igitur & alijs quibusdam pau-
lò pluribus permoti rationibus, quarũ
nonnullas cùm in Comitijs corã, tũm
recens

recens in cōuentu Neoburgensi C.M.
V. Oratori exposuimus, cōmittere nō
potuimus, quin C.M. V. quid de Con-
cilio Pij quarti unanimiter sentiamus,
summatim et ordinē exponeremus, In
eū autē finem offerimus hoc tempore
C.M. V. hoc præfens scriptū ex cōmu-
ni omniū nostrū sententiā confectū, in
quo, quid in Pij Quarti concilio desira-
deremus, summatim complexi sumus.

Id autem C. M. V. & non Pon-
tifici uel ipsius Synodo offerendū ideo
duximus, quòd solam C. M. V. pro
legitimo magistratu nostro diuinitus
nobis ordinato agnoscamus, nullā in-
terea Pontifici Iurisdictionem in nos
tribuentes uel permittentes, adeò ut
ne quidem cum concilijs eius rem ullā
habere uelimus. Sicut constat etiam
nos tantum cum Carolo Quinto p̄s-
sime recordationis C.M. V. dilectissis-
simo fratre, & quidē cū ipsa C. V. M. de
Synodo alijsq; Reip. negocijs sæpe se-
dulocq; consuluisse, et tandem in certas
religionis & pacis pactiones mutuò
consensisse.

Preca

Precamur summa cum reuerentia, ut C. M. V. hanc excusationem nostram serenissima fronte & clementissima mente accipiat, quod ipsum facturam eam, cum ad excusationem illam summa nos cogat necessitas, adeo non diffidimus, ut certo etiam id nobis polliceamur: Et det insuper operam, quò uel indictum à Pio Quarto Concilium abrogetur, uel aliud, de quo in multis Comitibus spes facta est, instituat, tale uidelicet ut celebretur in Germania, & sit liberum, commune & piuum, in quo iudicium fiat ex uerbo Dei per pios, doctos, & non suspectos ex omnibus nationibus Christiani orbis collectos & depromptos. Talem Synodum constat nos non tantum non detrectasse, sed multò magis in multis Comitibus optasse & petisse, quo animo nunc quoque sumus: Ac faceremus officium nostrum, si talis Synodus, de qua sæpè dictum est, institueretur.

Si tamen præter expectationem nostram

nostram, nec Synodus talis institui
posset, nec Pontifex ab instituto suo
condemnandisque nobis desisteret,
firmiter speramus Cæs. Mai. V. esse
curā, ut, quod in Passaviensi transac-
tione & in decretis de perpetuò du-
ratura religionis pace & libertate con-
stitutum est, saluum nobis sit, nec per-
missuram unquam, ut contra pactio-
nes à quoquam molestemur aut præ-
grauemur, Prout idem in Neobur-
genſi conuentu C. M. V. per Orato-
rem nobis significandum curauit,
quam ad rem, quantum in nobis est,
paratissimos nos futuros, ut uidelicet
pactiones de religionis pace incolu-
mes & inuiolatæ maneant, pollice-
mur.

In his rebus si quid fuerit à C. M.
V. factum eo, quo diximus, modo, id
erit optim. Maxim. ad cuius gloriam
cedit, gratissimum, & fiet id ipsum cum
magnis & multiplicibus, multarum
Nationū emolumentis. De nobis uerò
hoc C. M. V. promittimus, q̄ in om-
nibus

nibus, quæcunq; à nobis piè & cum
conscientiâ bona proficisci possunt,
etiam cum uitæ rerumq; nostrarum
discrimine quouis tempore C. M. V.
paratissimi esse, & rebus ita ferentibus
ipso facto testari uolumus, ut intelligi
à quouis possit, nihil nos, quod ad
communis patriæ & Reipub. salutem,
dignitatem, amplificationem & ad sa-
lutarem pacem, concordia ac trans-
quillitatem stabiliendam quo-
quo modo pertinere ui-
detur, prætermis-
sisse.

CAV-

CAVSÆ

**CVR ELECTORES,
PRINCIPES, ALIQVE**
*Augustanæ Confessioni coniuncti Status, ad
impium Concilium à Pontifice Pio III. Tri-
dento indictum, non accedant, Addita simul
commemoratione, sacrarum literarum testimo-
nijs confirmata, Quæ eius Concilij, aliorumq̃
omnium Pontificiorum decretorum, & Conti-
nuationis, ratio sit, Quibusq̃ conditionibus &
Qualitatibus ijdem status Augustanæ Confes-
sionis, in Comitijs Imperialibus alijsq̃ conuen-
tibus, ad Concilium Generale, pium, liberum,
legitimum, & Oecumenicum, in Ger-
mania, prouocarint, atq̃
nunc prouocent.*

VLTIS HACTE-
nus annis, non tantum
Electorum ac Principum
reliquorūq̃ statuum Aus-
gustanæ Confessioni ad-
dictorum Theologi, uiri doctrina &
pietate eximia præditi, & uerbi diuini
Concionatores, publicè editis scri-
B ptis tes

ptis testati sunt, uerùm etiam ipsi Ele-
ctores, Príncipes, ac status, Cæsareæ
Maiestati ac sacro Romano Imperio
in Comicijs Imperialibus alijsq; con-
uentibus sæpè multumq; satis superq;
ostenderunt ac probârunt, quibus
de causis, planè necessarijs, doctrinam
Romanorum Pontificum (qui in po-
stremis hisce temporibus summam in
Ecclesia auctoritatem sibi arrogârunt,
seçq; Christi Vicarios nullis sacrarum
literarum testimonijs iactitarunt) op-
pugnârunt, seçq; à Romana Ecclesia
seiuixerint. Ac tamen à Pontificijs,
ijsq; præsertim, qui maiorem politice
sapientiæ humanorumq; consiliorum,
quàm mandatorum diuinorum æter-
næq; salutis rationem habent, accusati
sunt, atq; nunc etiam calumniosè gra-
uantur, ac si schismatum & seditio-
num causam præbuerint, temerè ab
ordinaria potestate descuerint, iniu-
steq; huius causæ cognitionem sibi
sumperint, Nec iudicem ullum ferre
uoluerint, firmis tamen sacrarum li-
terarum

terarum documentis Augustanæ
Confessionis status probârunt, eam
esse Romanorum Pontificum conditio-
tionem, ut non tantùm de abusibus
quibusdã (quorum tamen illos in hac
Euangelij luce quodammodo pudet,
& reformatione seueriore opus esse
fateri coguntur) controuersia sit, Ver-
rùm multò magis, quòd Pontifices
absq; uocatione in Christi Ecclesiã sese
ingesserint, ac fundamentum ueræ
Religionis fideiq; Christianæ, de uera
agnitione filij DEI, & iustificatione
per fidem in Christum, ueroq; Sa-
cramentorum usu humanis traditio-
nibus & superstitionibus corrupe-
rint.

Cùm autem non de huius tant-
tùm uitæ commodis, sed de æterna sa-
lute agatur, et status Augustanæ Con-
fessionis sacris literis edocti sint, Om-
nes homines ad agnitionem filij Dei
conditos esse, Ac seuerissimum Dei
mandatum esse, ut eum corã omnibus
hominibus confiteamur, & Idolatri-

am fugiamus, iuxta præceptum, *FUGITE IDOLA*, Item, *BLASPHEMIA SPIRITVS NON REMITTEVR*: Abundè testatum fecerunt omnibus, se non praua aliqua cupiditate, pleonexia, aut petulantia, sed conscientia motos, ueram DEI agnitionem amplexos esse, seque ab ijs seiunxisse, qui in Ecclesiam Christi errores, & Idolatriam inuexerunt, ac eius potiùs doctrinam secutos esse, de quo pater cœlestis inquit: *Hic est filius meus dilectus, HVNC AUDITE*, quàm traditiones humanas & adfectatam dominationem in Ecclesia Christi contra expressum DEI mandatum. Nullam igitur schismatum causam status Augustanæ confessionis præbuerunt, Sed multò magis Romani Pontifices eorumque satellites uerbi diuini Regulam sequi, illiusque cognitioni sese subiicere debuerunt. Id cum non fecerint, illorum, non autem Augustanæ Confessionis statutum culpa, oprata religionis conciliatio hæcenus impedita est. Necque

Necq̄ uerò hi ipsi status, eorumq̄
Doctores & Concionatores propria
autoritate iudicium aut cognitionem
de religionis causa sibi sumpserunt, sed
cœlestem doctrinam secuti sunt, secq̄
iuxta præceptum Apostoli ad reddend-
dam fidei rationem obtulerunt, Ac
Cæsareæ Maiestati, legitimo magi-
stratui suo, Anno 30. in Comitijs
Augustanis confessionem suam exhi-
buerunt, Quam eo ipso tempore ex
sacris literis Veteris & Noui Testa-
menti, atq̄ adeò Prophetiis & Apo-
stolicis scriptis, & purioris Ecclesiæ
Doctoribus explicârunt & confirmâ-
runt.

Adhæc manifestum est, Status
ordinarias dijudicandæ controuersiæ
religionis uias ex uerbo Dei, in uete-
ri Ecclesia usitatas, nunquàm detre-
ctasse. Nam non tantùm colloquijs
alijsq̄ tractatibus ad eam rem institus
tis interfuerunt, omnesq̄ ineundæ
concordiæ rationes magno studio ada-
iuerunt, uerùm etiam ad Oecume-
nica

nica pia & libera Concilia sapissimè
prouocârunt.

Etsi autem in Comicijs Imper
rialibus, Norimbergæ uidelicet Anno
24: Ratisbonæ Anno 32. & 41.
Spiræ, Anno 42. & Norimbergæ
Anno 43. Atq; iterum Spiræ, Anno
44. ad quæ suos quoq; Romani Pon
tifices legatos miserunt, Cæsarea Ma
iestas & Status sacri Imperij, ad tollen
dum religionis dissidium commodissî
mam uiam esse censuerunt, ut libe
rum, piûmç Concilium in Germania,
in loco idoneo ac tuto, cui non mem
bra tantum, sed & Caput reformandû
subijciatur, indiceret, Eiusç obtinen
di spes Statibus non rarò facta est:
Pontifices tamen Romani nec in talia
libera, pia et Oecumenica Cōcilia con
sentire, nec illis sese subijcere uoluerû
t, sed more suo, impia concilia indicere
perrexerunt, Vnde non difficile est
cuilibet æstimare, uoluntatem illo
rum nequaquam fuisse, ut piorum
Concilioꝝ decretis sese submitte
rent,

rent, (quibus Ecclesiæ diffensiones dirimantur, gloria Dei illustretur, Idolatriæ cultus tollantur, & tot seculis desiderata emendatio seu reformatio capitæ ac membrorum tandem impetretur) sed multò magis ut potentiam & auctoritatem sedis Romanæ confirmarent, & ueræ religionis doctrinam opprimerent.

Ac ne obscura esset hæc eorum uoluntas, ne suorum quidem impiorum suspectorumq; Concilliorum conclusiones expectârunt, sed in ipso Status initio ac uestibulo, statim Augustanæ confessionis doctrinam tanquam hæreticam publicis edictis ac bullis (ut uocant) condemnârunt. Idq; à Pontifice Romano, Leone, factum esse, palàm notum est omnibus, qui edita Bulla omnes Augustanæ Confessioni addictos excommunicauit. Constat etiam, Pontificem Paulum III. quibusdam in literis Imperatorem Carolum V. accusasse, quòd

necessitudo illi, & coniunctio cum Statibus Augustanæ Confessionis intercederet. Et extant non pauca edicta, in quibus Pontifices Romani crudelissima supplicia ijs, qui Augustanæ Confessionis doctrinam amplecterentur, interminati sunt.

Ex bullis quoque indictionum Concilij Pontificij manifestè constat, concilia ab ipsis non eò indicta esse, ut piorum & eruditorum uirorum disputatione ac collatione lux Evangelij illustretur, uel quòd Pontifices conciliorum decretis se subiicere, atque emendationem ullam ferre uelint, sed ideò potius, ut Augustana Confessio damnetur, eaque cõdemnatio executioni mandetur, atque adeò ut Status ei Confessionis adherentes & opprimantur & funditus deleantur.

Ad eum finem, Concilium Veronense, Mantuanum, & tandem Tridentinum Anno 46. & 52. à Pontifice Romano institutum fuit,

Quo-

Quocunq; autem tempore impia
& suspecta illa concilia ab Episcopis
Romanis indicta sunt, semper Status
Augustanę Confessionis publice editis
scriptis causas exposuerunt, cur eorum
impiorum Conciliorum determina-
tioni ac decretis sese subiicere, illisq; in-
teresse nec debeant nec possint, Et im-
primis contra Concilium Tridenti-
num à Pontifice Paulo III. indictum,
publico scripto protestati sunt, in quo
luculenter ostensum est, nec diuino nec
humano iure, ueterisq; purioris Eccles-
iæ consuetudine, Pontificem indican-
di Concilij potestatem habere, in hoc
præsertim orbis Christiani statu. Ac
prolixè in eo ipso scripto Status ostens-
derunt, non Pontificum, sed Magis-
tratus ciuilibus ac Cæsareæ Maiestatis
aliorumq; Christianorum Regum ac
Principum officium esse, ut ad tollen-
da dissidia Ecclesiarum in causa reli-
gionis, Concilia indicent: Quodq;
ita in Ecclesia Veteris Testamenti, ac
temporibus Apostolorum longa an-
B 5 norum

norum serie seruatum sit, donec Pontifices Romani ueram Ecclesie doctrinam corruperunt, ac dominatum & summam autoritatem supra Concilia uolenter sibi rapuerunt.

Iurisdictioni quoque Pontificum Augustane Confessionis Status subiectos non esse, ideoque nullam illis citandi aut conuocandi ius competere, abunde docuerunt, praeterquam quod ea impiorum Conciliorum iudiciis Conuentuum Imperialium tractationibus & transactionibus contraria est, Quia non in Germania tuto comodoque loco, sed in suspecto loco Tridenti indictum est, His accedit, quod illud ipsum Tridentinum Concilium non est uniuersale, Oecumenicum, liberum & pium, quemadmodum Statibus in Comitibus Imperialibus spes facta est, ac dissensionum quae inciderunt magnitudo, & ueteris Ecclesiae ritus requirit. Licet enim a Romano Pontifice liberum & uniuersale uocetur, tamen illius
tan-

tantum compendijs ac rationibus ac commodatum est, siquidem ipse Præsidis officio fungitur, atq; assessores iuramenti religione ac uinculo sibi obstrictos habet, Non obstante, quod ipse Pontifex propter doctrinæ ac morum corruptelas reus est, Eamq; ob causam Concilij decretis sese submittere, omnibusq; qui ex fundamento sacrarum literarum aliquid proferre queant, pro more liberi uniuersalisq; Concilij uocem decisiuam concedere debebat. Quod ipsum tunc in eo scripto, alijsq; impressis libris euidenter probârunt Status Augustanæ Confessionis, ut ex iisdem uidere licet.

Spretis autem hisce admonitionibus & interpellationibus, Romanus Pontifex nihilo minus in suo perrexit proposito, Similiterq; illis obstricti Assessores, Cardinales, Episcopi, Abbates, Monachi, alijsq; eius farinae homines nō auditis Augustanæ Confessionis statibus, neglectisq; alijs orbis Christiani

stiani Principibus, decreta quædam
fecerunt ac publicârunt, cum sacris li-
teris, & Propheticis ac Apostolicis scri-
ptis ex diametro pugnantiâ.

Ex quibus omnibus, facile est cuius-
bet intelligere, quæ Pontificum eorum-
que Satellitij in hoc grauissimo religio-
nis negocio sententiâ fuerit, Quidq; de
executione consilij habuerint, si im-
pia Conciliorum decreta absoluisent,
& machinationes suas iam non obscu-
ras, ad effectum perduxissent.

Cùm autem singulari Dei providen-
tia propositum eorum tunc irritum
factum esset, & Assessores Pontificij,
rebus infectis, absq; certa determina-
tione Concilium abruptissent, ac dilas-
psi essent: non destiterunt status Augu-
stane Confessionis, apud Cæsaream Ma-
iestatem & omnes Imperij ordines, de
impijs Pontificum molitionibus que-
ri, Neq; ea ipsa Concilij Tridentini de-
creta Status Imperij acceptârunt aut
approbârunt, sed tandem pro tem-
porum

porum ratione statuerunt religionis
dissidia Pontificum Romanorum
suspectis Concilijs nequaquam tolli,
nec ullas concordiae fulciendae ratio-
nes iniri posse. Hanc ob causam
inter Cæsaream Maiestatem & sacri
Imperij Romani ordines, de perpetua
inter utriusque religionis Status pace ac
concordia, unanimi consensu firmis-
simoque nexu ac pœnalibus obligatio-
nibus, actum est. Atque inter alia com-
munibus omnium suffragijs conclu-
sum est, ipsam Cæsaream Maiestatem
cum Imperij ordinibus rationes inire
uelle, quo pacto concordia in religio-
nis causa constitui ac stabiliri posset.

Consentientibus enim suffra-
gijs à Cæsarea ipsius Maiestate, & or-
dinibus decretum est, hoc quidem se-
culo, pro temporum, rerum, uariorumque
impedimentorum ratione, generale
piumque Concilium, difficulter institui,
multoque minus perfici posse, quemada-
modum id disertè Comiciorum Im-
perialium decreto Anno 1557, ex-
pressum est.

Atque

Atq; hinc apud Cæsaream Maiestatem Imperiumq; Romanū Pontificis Synodi decreta nihil prorsus ponderis habuerunt, Imò in Conuentu Ratisbonensi postremo Cæsareæ illius Maiestati, cæterisq; Imperij ordinibus placuit, piorum doctorum uirorum colloquium potius quàm Concilium instituendum esse, quo diuturnæ de religione controuersis sopiri, & consensus sacris literis consentanea iniri posset, quod ipsum Colloquium ea ratione Anno 56, Vuormatiæ habitum est.

Et si autem ille eruditorum uiros congressus, expectatum optatumq; exitum non habuit: Cæsareæ tamen Maiestas ac Status Imperij ab ea conciliationis uia non prorsus destiterunt, Imò in proximis Comitijs Augustanis Anno 59. commodissimum esse iudicârunt, ut consultatio seu tractatio de religionis negotio in aliud commodius tempus differretur, Atq; interea nihilominus Transactio Passauiens

fauientis, Eaꝗ perpetuæ pacis conseruandæ formula, Anno 55. subsecuta, Eiusꝗ executio rata atꝗ inuiolata esset.

Interea uerò temporis, à Cæsarea illius Maiestate Statibusꝗ Imperij nulla de Colloquio aut alia religionis tractatione, deliberatio instituta est, tantum abest, ut quidquam in ea causa à Maiestate ipsius cum Imperij ordinibus decretum sit.

In hoc rerum suspensio Status Pontifex Pius IIII, antecessorum suorum uestigia ac uasra consilia secutus, iterum Concilium impium indixit, Eo nimirum proposito ac fine, ut Cæsareæ Maiestatì Statibusꝗ Imperij hoc ius præriperet. Ac priusquam de p̃is ineundæ concordie rationibus ipsi deliberarent, eos anteuertit, eam scilicet ob causam, ut multis iam annis inter Status Imperij sperata de religione consensus impediretur, ipseꝗ Pontifex suam autoritatem ac potentiam atꝗ

atq; adeò Idolatrica decreta Tridentina confirmare & Augustanae Confessionis Status opprimere posset.

Necq; uerò tantùm Pontifex Pius III. priusquàm Concilium suum institueret, ab impietate, uitæq; ac morum sedis Romanæ turpitudine non destitit, nullamq; corruptæ doctrinæ emendationem suscepit, uerùm etiã sine pudore, indicendis libilæis, conferendisq; indulgentiarum bullis, atq; alijs impijs & cum doctrina cœlesti pugnantibus traditionibus, antecessorum suorum exempla secutus, non obscure testatus est, se indico hoc Concilio nihil nisi Idolatriæ Pontificiæ impiorumq; abusuum confirmationem moliri.

Quanquàm autem initio plebriq; arbitrati sunt, Pontificem Concilium id suum eo pacto indicturum esse, ut tractatio de religione posthabitis Tridentinæ Synodi decretis, haberetur, quod ipsum quoq; Augustanæ

stanæ Confessionis Statibus præiudicium allaturum erat (In Bulla enim indictionis, expressa continuationis mentio non facta, sed occultis obscurisque uerborum inuolucris, sublata scilicet omni suspensione, significata est) In bulla tamē indulgentiarum quæ paulò post secuta est, disertè expressit, nihil nisi Tridentinæ Synodi continuationem, hoc abs se indicto Concilio tentari, quam licet Cæsar. Mai. quoque (ut ad Status Augustanæ Confessionis relatū est) improbârit, ac Pontificem missis legatis hortatus sit, ut à continuationis proposito discederet, & Concilium alio loco in Germania indiceret, nihil tamen apud illum Cæsar. Mai. obtinere potuit, Atque nunc indies, ita ut cœpit, Pontifex pergit.

Proinde eo etiam pacto hoc impium Concilium Pontifex indixit, ut in eo neminem, præter obstrictos sibi Cardinales, Patriarchas, Episcopos, Archiepiscopos, Prælatos, Abbates, ac Monachos

nachos præesse, ac decidendi facultatē
habere uelit. Nec tantū Augustanæ
Confessioni addictos Status, sed
& omnes alios Reges ac Principes
uera pietate imbutos, ab ea decisione
prorsus excludat, Imò iisdem suis
mancipijs certos mandatorum fines
ita præscripsit, ut decreta nulla absq̃
approbatione & consensu suo facere
aut publicare eis liceat, Atq̃ ita omnia
ad Pontificis nutum fieri, nihilq̃
sine illius mandato & autoritate agi,
tractari aut decerni necessē est, quod
ipsum Concilij Præsidentes profiteren-
tur, dūm se Apostolicæ sedis nomine
tantū Concilio præesse publicē tes-
tatum faciunt, Ex quibus liquidò
apparet, Romani Pontificis uolun-
tatem nequaquam esse, quòd Con-
cilij cognitioni sese subiicere, aut ul-
las instituendæ reformationis ratio-
nes admittere uelit, sed id solū agere,
ut superioritatem ac Tyrannidem sus-
am in Ecclesia stabiliat.

Ac ut minus dubium sit, quid
moliatur, quorsumq; tendat Pontifex,
statim initio præsidentes, eiq;
addicti assessores in prima Concilij
sessione, habitis aliquot orationibus
& declamationibus, absq; causæ cog-
nitione inauditos Augustanæ Con-
fessionis Status, eorumq; doctrinam
condemnârunt, palamq; significâ-
runt, sese condemnationum causa con-
uenisse, & à Pontifice Tridentum mis-
sos esse, ut difficile non sit intelligere,
quæ noua decreta condemnationum
expectanda sint, quisq; eius Concilij
exitus futurus sit.

Atq; in his nulla quidem dis-
tinctione opus est, sed certissimis
quasi argumentis, ea Concilij conti-
nuatione instituta, quæ illorum insi-
diosæ sint machinationes, colligi
potest.

Constat enim omnibus, in su-
periori Concilio Tridentino multa de-
creta facta ac promulgata esse, quibus

præcipui aliquot fidei articuli, à Statibus Augustanæ Confessionis hætenus Propheticoꝝ & Apostolicorū scriptorū testimonijs defensi & confirmati, uelut hæretici & impij, condemnati sunt.

Vt autem piij & uerè timentes Deum, quibus gloria Dei & doctrina cœlestis cordi est, intelligant, quæ mala sub ea continuatione lateant, præcipua quædam superioris Tridentinæ Synodi est execranda decreta recensēbunt ac refutabunt, nimirum, ut in conspectu sit omnibus, quàm impiæ, crudeles, & Tyrannicæ decisiones ē concilijs illis Tridentinis, orbi terrarum expectandæ sint.

Ac primū quidem in quarta sessione decreuerunt, traditiones humanas, continua temporum serie in Ecclesia seruatas, pari reuerentiæ, autoritatis, & pietatis adfectu, ut ipsa scripta Prophetica & Apostolica, uenerandas & suspiciendas esse. Manifestam
autem

autem huius decreti impietatem esse,
ex his & alijs indubitatis scripturæ
testimonijs probatur. Ad Ephes. 2.
Ædificati estis super fundamentum
Prophetarum & Apostolorum, lapide
angulari existente Christo Iesu. Item,
Frustrà colunt me docentes manda-
ta & doctrinas hominum, Matth.
15. Item, Videte ne quis uos de-
prædetur per Philosophiam & in-
anem deceptionem, secundum tradi-
tionem hominum, & secundum Ele-
menta Mundi, Nemo uos seducat
uolens in humilitate & religione
Angelorum, Collos. 2. Item,
In præceptis meis ambulate, non
in præceptis Patrum uestrorum.
Ezech. 20. Suntq; alia testimo-
nia innumerabilia, quæ idem testan-
tur, Non uelle Deum aliter agnos-
ci, inuocari, aut coli, quàm sicuti
sele & cultus ipsi placentes, in scriptis
Propheticis & Apostolicis patefecit
& descripsit. E contra uerò Synodus
Tridentina, & uniuersus Pontificalis

tus asseuerat, scriptis Propheti-
& Apostolicis, traditiones huma-
nas, & inueteratas Ecclesiae con-
suetudines, æquiparandas, imò &
præferendas esse, Et traditiones illas
ac consuetudines inueteratas, seu
(ut nominare plerunque solent)
consensum Ecclesiae perpetuum, in-
terpretem scriptorum Prophetico-
rum & Apostolicorum constituunt,
& in multis suis libris impudens-
ter affirmant, scripta Prophetica &
Apostolica incerta & ambigua di-
cta esse, de quibus iuxta illum
consensum iudicandum ac sentien-
dum sit. Id enim in colloquio pro-
ximo Vuormatiensi Pontificij diser-
tè adfirmarunt, sacram Scripturam
materiam litis esse, non uocem iu-
dicis, Et normam iudicij in certis
minibus de doctrina, esse consen-
sum illum, & traditiones Catholice
Romanæ Ecclesiae, ut uocant.
Hæc omnia in DEVM & sacrosan-
ctum illius Verbum contumes-
liosa

liosa sunt, Quali uerò nullam ali-
am ob causam DEVS ex arcana
sede sua prodierit, & tradito Verbo
se se patefecerit, quàm ut, uelut po-
mo Eridos miseris hominibus ob-
iecto, certaminibus mutuis eos con-
mitteret, è quibus euoluere se ali-
ter non possint, quàm si respici-
ant ad hominum traditiones &
consuetos omnibus temporibus ri-
tus.

Est & quintæ sessionis decre-
tum de peccato Originali, sine ul-
la dubitatione tetrum mendacium,
& corruptela sacrae doctrinae, cùm
decernunt, Ecclesiam Catholicam,
peccata quæ in renatis manent, &
Paulus aliàs concupiscentiam, aliàs
peccatum uocat, nunquàm sic intel-
lexisse, quòd uerè & propriè pecca-
ta sint, & ueram propriamq; pec-
cati rationem habeant.

Quæ uerò causa eos moueat, ut sic decernant, non quidem difficile est iudicare, sed hoc loco commemorari non potest. Hoc enim tanquam fundamento omnes doctrinæ corruptelas, de iustificatione, de impletione Legis, de meritis & dignitate bonorum operum, superextruunt, sicut alibi prolixius & plenius à nostris demonstratum est. Nos uerò contra constanter adseueramus, mala illa quæ in sanctis & renatis reliqua sunt, & in uita hac mortali durant, ut caligo horribilis in mente, multæ dubitationes de essentia & uoluntate Dei, multi fremitus aduersus Deum in uoluntate & corde, multiplex securitas & contemptus Dei, incendia malorum adfectuum & alia mala, quæ sacra Scriptura nomine concupiscentiæ complectitur, Hæc omnia adfirmamus uerè & propriè, & sua natura peccata esse, hoc est, mala pugnantia cum Lege Dei, & certò displicentia Deo, Sicut de his, ad Ro-

ma. 7.

ma. 7. multis & illustribus uerbis
dicitur: Concupiscentiam ignorassem,
nisi Lex diceret, Non concupisces,
Et paulò post, Scio, quia non habi-
tat in me, hoc est, in carne mea bon-
num. Et Cap. 8. Sensus carnis in-
imicitia est aduersus Deum. Hæc
dicimus manere in Sanctis, & esse
peccata per sese, hoc est, mala pur-
gantia cum lege Dei, Nec tantum
ex lapsu primorum Parentum ita reli-
qua esse, ut ueram & propriam pec-
cati rationem non habeant, sed uel pœ-
næ sint primi illius lapsus, uel ad pecca-
ta solummodò inclinent, ut Synodus
Tridentina fingit.

Idcirco propterea retinendum est,
ne ut Pontificij fecerunt, somniamus
hominem naturalibus uiribus diuis-
nam sibi gratiam conciliare & para-
re posse, Ac facientem quod in se est,
(Nam ita loquuntur) gratiæ diuis-
næ capacem fieri, & postea Legi di-
uinæ satisfacere, ac gratiam & ui-

tam aeternam promereri posse, Denique uniuersum commentum, de merito congrui & condigni, hoc unonititur fundamento. Sed cum tota haec doctrina per se sit manifestissima & pijs omnibus nota, qui imbecillitatem suam rectissime intelligunt & sentiunt, ac procul dubio deplorant, prolixiozem huius decreti Pontificij refutationem hoc loco omittemus.

Sunt & in reliquis decretis, multisq; Canonibus de iustificatione fidei per Christum, multi tetri errores confirmati, & horrenda Monachorum mendacia, Quod uidelicet in Tridentina Synodo decreuerunt, Donationem iusticiae Christi non esse ita intelligendam aut accipiendam, quod recipiamur a Deo, & placeamus illi propter Christi iusticiam, obedientiam, & merita, sed recipi nos & placere Deo, propria mundicie, & dignitate, quae in nobis per gratiam

gratiam effusam efficiatur & inchoetur, quia Christus pro nobis mortuus est. Quæ decreta manifestæ condemnationes sunt ueræ doctrinæ Ecclesiarum nostrarum, quam Dei beneficio scriptorum Prophetarum & Apostolicorum testimonijs ita confirmauimus, ut speremus, portas inferorum ei non præualituras esse, Quemadmodum & in publicis Imperij deliberationibus, & colloquijs eam Pontificij euertere non potuerunt.

Nec longa declaratione aut confirmatione noua huius articuli opus est, cum præcipua uocis diuinæ hac de re extent testimonia, in primis uerò, disputationes Pauli pijs omnibus sint notissimæ. Rom. 3. 4. & 5. cap. Gal. 2. 3. & 4. Ad Ephes. 2. Ad Philip. 4. & Tit. 3. cap. quibus omnibus Ecclesiarum nostrarum doctrina communitur, & decreti Tridentini impietas & impudentia euidenter refutatur, ac prorsus contrarium asseritur,
Quòd

Quòd uidelicet homo, in uera & non
simulata conuersione ad Deum, ex in-
iusto, hoc est, reo & maledicto pec-
catore, iustus fiat, hoc est, accipiat re-
missionem peccatorum & imputa-
tionem iusticiæ, reconcilietur Deo,
& ab eo acceptetur ad uitæ æternæ
hereditatem sola fide, tantum per mi-
sericordiam Dei, gratis, per & pro-
pter obedientiam Mediatoris, Filij
Dei, Domini nostri Iesu Christi,
quem proposuit Deus Propitiatorem
in sanguine eius, Ac nititur fides illa
qua iustificatur homo, sola Mediatoris
obedientia, propter quam persona
credens iam est iusta, habens remissio-
nem, & reconciliata & accepta Deo,
iusticia imputata propter Mediatoris
rem, Nec nititur uel precedentibus
uel sequentibus meritis, dignitate, aut
puritate inchoatæ in nobis nouitatis.
Sicut Roma. 4. inquit Paulus: Ei
uero qui non operatur, credenti au-
tem in eum, qui iustificat impium,
imputatur fides eius ad iusticiam. Et
quancūq;

quandē certò & sine ulla dubitatione
cum hac fide coniunctæ sunt, Dile-
ctio, Spes, & aliæ multæ uirtutes et bo-
na opera: Tamen semper retinenda
est hæc consolatio, Sola fide nos iustos
esse, id est, imputata iusticia propter
obedientiam Mediatoris, quam ad-
prehendit fides & sibi adplicat, iustos
& acceptos esse, non propter sequen-
tem nouitatem, seu uirtutes nostras,
Quæ etsi suo loco & modo, iusticia
bonæ conscientia uerè nominantur &
sunt, tamen non sunt iusticia illa pro-
pter quam coram Deo homo recipi-
tur, & placet Deo. Nec est abijcienda
aut extenuanda imputata filij Dei
Mediatoris iusticia, Sicut impia de-
creta Synodi Tridentinae eam abijci-
unt & extenuant, Quia Paulus de ea
expressè inquit, ut paulò ante dictum
est: Fides imputatur credenti ad iusticia-
m. Et in tota Scriptura Prophez-
tica & Apostolica exempla Sancto-
rum omnium manifestissimè testan-
tur, Sanctos non aliter accedere ad
Deum

Deum, quàm fiducia misericordiae propter Mediatorem Messiam promissae, ut Daniel inquit cap. 9. Non in iusticia nostra, sed in misericordia tua propter Dominum, exaudi nos. Psalmo 5. Conuertere Domine, eripe animam meam, Saluum me fac propter misericordiam tuam. Et Esaph. 3. Per Christum Iesum audeamus accedere, in fiducia, quae est in fide eius. Haec dulcissima dicta omnia oppugnant & delent decreta Tridentina, ut si nullae aliae essent causae cur Tridentinum Concilium recusamus, haec una sufficere, & illustrissimos Principes excusare poterat.

Neque uerò ea tantum decreta, quae commemorauimus, Pontificij fecerunt, sed alia quoque testiora addiderunt. Postquam enim diu multumque laborarunt, ac desudarunt in confirmanda impia sua

sua doctrina de iustificatione per me-
rita & dignitatem nostram, articulo
etiam decimo, sextæ Sessiois, decre-
tum fecerunt, Hominem perpetuò
dubitare debere de remissione pec-
catorum, & de gratia. Hoc quid
aliud est, quàm pietatem & religio-
nem penitus omnem abolere & euer-
tere, & uel in securitatem Ethnicam
& Epicuræam, uel in desperationem
Diabolicam transformare uniuersa &
singula, quæ uoce sua, quæ Sacramen-
tis, quæ toto ministerio ac gratia sua
erga nos Deus testificatur, & propter
quæ filium misit unigenitum, ut as-
sumpta humana natura acerbissimum
crucis ac mortis supplicium subiret,
ac effuso pro genere humano sacro-
sancto & precioso sanguine suo, re-
missionem peccatorum nobis non
solùm certò repararet, uerùm etiam
obsignaret, Eamq; ob causam Spiritum
sanctum suum in pectora nostra
effundit, ut sit arrabo seu pignus suæ
erga nos gratiæ, Deniq; iuramento
adfirmat,

adfirmat: Vivo ego, nolo mortem
peccatoris, sed ut conuertatur & ui-
uat.

Hæc omnia, non tantum, blasphemio illo & impio decreto peruertuntur & horrenda contumelia adficiuntur, sed etiam penitus & profus abominantur, Ac tantum sub his latet abominacionis & impietatis, ut cogitatione nulla comprehendi, nedum uerbis exponi possit. Estq; fundamentum, cui soli foedissimum id decretum innititur, aliud nihil, quam mendaciorum & Sophismatum secum pugnantium Chaos & confusio, Debere scilicet hominem gratiam Dei & uitam æternam firmissimè sperare, sed quia nesciat nec scire unquam possit, num omnia fecerit, quæ facienda sunt, & an satis dignus sit, dubitandum ei esse, an sit in gratia, & an remissionem peccatorum acceperit. Nec refutatione ulla tam putidum & insulsum Sophisma indiget. Si enim uitam æternam & do-

num

num gratuitum firmiter credere & sperare debet, Quorsum attinet ad merita propria respicere, aut nouum fidei ac spei fundamentum ac fulcrum in propria dignitate ponere; cum citra omnem sit controuersiam, Nec fecisse eum, nec facere posse omnia, quæ lex DEI requirit, Quæque eum facere oportebat.

Cæterum, ut diximus, non opus est proluxa aut operosa huius mendacij refutatione. Nôrunt enim omnes piæ mentes, quanto conatu Paulus insulsum hoc dogmatis Pontificij fundamentum oppugnet & euertat ad Roma. 4. ubi in recitatione argumentorum, quibus doctrinam Euangelij de iustificatione fidei defendit, illud potissimum, uelut Statum ac caput totius disputationis urget, Ideò scilicet offerri promissionem Euangelij gratuitam, fide accipiendam, ut certitudo sit. Ideò ex fide, inquit, gratis, ut sit firma promissio.

D

Et

Et nota est definitio Fidei, quæ
traditur in Epistola ad Hebræos
capite 11. Fides est substantia res
rum sperandarum & argumentum
non apparentium, Et in supra allegato
dicto Pauli ad Ephes. 3. Quatuor
insignia sunt uerba, quæ certitudi-
nem hanc requirunt, omnemque
dubitationem damnant. Audemus,
inquit, confidenter accedere ad Deum
in fiducia quæ est in fide eius. Mens
dubitans non accedit ad Deum,
sed horribili fremitu fugit Deum,
& ruit in contemptum Dei & æter-
num exitium, Non habet hanc libera-
tatem in compellendo DEO, non
habet confidentiam petentem & ex-
pectantem bona à DEO, quæ om-
nia adfirmat Apostolus in his esse
& lucere, qui in Christum Iesum
credunt. Et Roma. 4. De Abra-
ham Apostolus disertè inquit, Non
infirmabatur in fide, Nihil hæsitans
credidit, in spem, contra spem. Gal.
4. inquit, Misit Deus spiritum filij
sui

sui in corda nostra, clamantem Abba Pater. Roma. 8. Non accepistis Spiritum seruitutis in timore, sed Spiritum adoptionis filiorum Dei, in quo clamamus Abba Pater, ipse Spiritus reddit testimonium Spiritui nostro, quod simus filij DEI. Suntque testimonia huius generis innumera- bilia. Ac si singulæ ministerij diuini partes, quæ omnes certitudinem hanc demonstrant, ordine euoluerentur, nimis proluxa & ab huius scripti proposito aliena, explicatio futura esset.

Cum igitur decretorum utriusque Concilij Tridentini, tam eius quod habitum est Anno 46. quam eius quod adhuc durat, (in quo recens inter reliquas blasphemias in filium DEI, de sacrosancta cœna ac communionem corporis & sanguinis Christi, horrendum & idolatricum decretum factum & publicè editum est) manifesta & indubitata impietas sit, & sacris literis prorsus contraria sint, Quemadmodum

Id Status Augustanæ Confessionis,
non tantum è sacris demonstrarunt
litteris, uerum etiam multi docti & p̄i
uirī, qui Pontificis iurisdictioni seu
Tyrannidi potius subiecti sunt, fateri
coguntur, cumque ijdem Status iam
à Pontificijs condemnati sint, liquido
apparet, illustrissimos Principes ac cæ-
teros Dominos nostros, non præci-
piti aliqua cupiditate, non morosita-
te, nec curiositate, aut adfectu iniusto
quocunque, ad recusationem Tri-
dentinæ Synodi, eiusq; continuatio-
nis adduci, Sed necessitate eos cogi
ineuitabili, propter expressa manda-
ta, Fugite Idola. Item, I. Corinth.
10. Si quis aliud Euangelium docet,
etiamsi angelus de cœlo fuerit, ana-
thema sit. Nam si uel minima in re im-
piorum Conciliorum decreta appro-
barent, participes sese Pontificiæ im-
pietatis contra mandata diuina pro-
priaque conscientiæ testimonium fa-
cturi essent, & agnitam semel uerita-
tatem abnegare uideri queant, Quod
ne fis

ne fiat, diuino Spiritus sancti auxi-
lio cauebitur.

Nec dubitant Status, Cæsar.
Mai. reliquosq; Imperij ordines, &
omnes orbis Christiani homines pios,
qui aliquem pietatis gustum habent,
hanc eorum uoluntatem ita acceptu-
ros esse, quòd non petulantia, nec
praua cupiditate, leuibusque de cau-
sis, sed propter mandatum potiùs di-
uinum, ac conscientiam suam hæc fa-
cere cogantur, Neque ea in re quid-
quam à uera pietate alienum commit-
tant. E diuerso uerò, proculdubio
insidiosas Romani Pontificis machi-
nationes, impietatis Tyrannidisq; ipsi-
us stabiliendæ causâ sub Concilij spe-
cie institutas, animaduersuri, Tan-
demq; euidentibus rationibus con-
uicti intellecturi sunt, Pontifici Ro-
mano hac Concilij continuatione per-
gere, fas non esse, neq; illi gloriam
Dei curæ esse, sed unum hoc agi, ut
cum Antichristus à Daniele Propheta
D 3 prædi-

prædictus sit, deleto Christi honore,
suam Idolatriam, Tyrannidem, &
iniustam potentiam, autoritatem, ac
præminentiam confirmet ac stabiliat.

Nam si seria illi res esset, mortas de Religione in Ecclesia controversias piè ex sacra Scriptura dijudicare, non debebat detrectare, ut reuocatis ijs decretis, quæ è Synodo Tridentina, inauditis Augustanae Confessionis statibus à mancipijs Pontificis Pauli III. qui ex præscripto illius singula statuere coacti sunt, prodierunt, collatio ac determinatio de doctrina Religionis renouaretur. Quia uerò, ne quidem ad Cæsareæ Maiestatis aliorumque summorum Regum ac Principum instantiam, id à Pontifice obtineri potuit, facile est cuius æstimare, quòd lucem fugiat, causamq; iniustam foueat, Quodq; Concilia aliud nihil, quàm autoritas,

tis, potentia, & crudelitatis suæ pa-
trocinia ac pallia esse cupiat, Quem-
admodum longa iam annorum serie
obseruatum est, gloriari quidem in
speciem Pontifices, Concilia sese in-
dicere, sed reuera nihil æquè magis
metuere ac fugere, quàm uerum
piumque Concilium, in quo simul-
lationes, fraudes, & imposturæ illorum
(quomodo scilicet contra expres-
sum DEI uerbum summam sibi
autoritatem, oppressis nimirum fal-
so Religionis prætextu Cæsaribus
ac Regibus, rapuerint) detegantur,
ac emendatio seu reformatio pia,
maximèque necessaria, iuxta uete-
ris purioris Ecclesiæ doctrinam insti-
tuatur.

Proinde Status Augustanæ Con-
fessionis superioribus annis, ostens-
is recusationis suæ causis, de ani-
mi tum sui sententia satis superq; tes-
tati sunt, nihil se prætermitturos esse,
quod ad piam in causa Religionis

concordiam promouendam spectare uideatur, idemque planè illorum animus adhuc est. Nihilque magis optant aut in uotis habent, quàm ut diuina ope, tristissima religionis dissidia in Ecclesia Christi aliquando tollantur, ac ad propagandam illustrandamque Christi gloriam talis consensus in sacro Romano Imperio & uniuerso orbe Christiano stabiliatur, quæ sacris literis consentanea sit, & omnium hominum salutem consulat, Eam uerò concordiam & consensionem ut Pontificum Concilia uel præcedentia uel futura nobis efficiant, spes nulla reliqua est, imò rem impossibilem esse Status Augustanæ Confessionis persuasum habent.

Etiamsi enim præsens hoc Tridentinum Concilium à Pio III, indictum, continuatio prioris non esse, nec decreta illa blasphema & impia confirmari debuissent, (Quemadmodum tamen re uera factum est) Atque Pontifex Romanus aliud liberum, pi-
um, generale & Oecumenicum Concilium

cilium (sicut id uocare consuevit)
indicere uellet : Tamen Status Au-
gustanæ Confessionis, ijs scriptis, quæ
publicè ante hac edita sunt, ueras
sufficientesq; causas indicârunt, cur
Pontifices Romani indicendi Conci-
lij ius atq; potestatem non habeant,
cur ea Concilia, quæ hæctenus illi in-
stituerunt, uel in posterum indicturi
sunt, pia, libera & Oecumenica Con-
cilia dici seu appellari minimè debe-
ant & possint.

Quod ut manifestiùs omnes
homines intelligant, illæq; causæ præ
oculis sint omnium, non possunt Sta-
tus Augustanæ Confessionis intermit-
tere, quin eas causas in hoc quoque
scripto repetant, latiusq; explicent. In-
dubitatum est, neminem unquam in
Ecclesia ullo tempore, præterq; in
ultima hac mundi senectâ, quantum-
uis magna & excellens eius fuerit uo-
catio, tentasse, aut tentare ausum fu-
isse, ut summū sibi superioritatis ius ac
potestatem de uerbo diuino in Eccle-

ſia decidendi, uel indicendi Concilia generalia, in quibus pro ſua libidine controuerſias diſiudicaret, arrogaret, ſed ita ſemper in ueteri & uetera Eccleſia obſeruatum eſt, Quòd penes ſummum Magiſtratum, cui diuinitus mandatum eſt, propagare doctrinam cœleſtem, illuſtrare gloriam Dei, & Idolatricos cultus tollere, atq; ita cuſtodem eſſe primæ ac ſecundæ Tabulæ, ius indicendi generalis Concilij fuit, ſcilicet ut eò minus ſub eſſet ſuſpicionum, ſolumque iuxta normam Verbi diuini decideretur, Nec aliquando ſibi quis in Eccleſia præminentiam aut ſuperioritatem præ reliquis raperet.

Ita in ueteri teſtamento, in populo Dei, Moïſes, & non Aaron, Joſua, & non Eleaſar, Iudices & non Archiepiſcopi ſeu ſummi Sacerdotes, tam Sacerdotes ac Leuitas quàm alios conuocârunt, Idolatricos cultus abrogârunt, & emendationem inſtituerunt

stituerunt. Similiter à Dauide magnum illud Concilium in uniuerso populo Iudaico bis indictum est. Idemque fecerunt, Salomon, Asech, Iosaphat, Ioas, Zerubabel, Nehemias, & alij.

Eodem modo post natum Christum in prima ueteri Ecclesia diutius quàm 700. annis circa & post tempora Apostolorum in usu fuit & obseruatum est, quando controuersia de doctrina Religionis inciderunt, scilicet quòd non Episcopi Romani aut Constantinopolitani (inter quos longo tempore de primatu dimicatum est) nec ij, qui postea Titulum Pontificis sibi sumpserunt, Sed Imperatores Romani & Reges uel soli, uel coniuncti cum alijs Principibus, pro temporum ratione, Concilia instituerunt, & dissidentes inter sese partes, unà cum Episcopis conuocauerunt.

Sic

Sic Constantinus Imperator Concilium Nicenum, & uterq; Theodosius Constantinopolitanum & Ephesinum, Martianus Chalcedonense, Iulianus Constantinopolitanum indixit, Sic à Carolo magno, Ludouico eiusq; posteris, & ab Ottonibus, Henricis Moguntia, Vuormatia, Francofurti & in alijs locis indicta sunt Concilia, Quemadmodum recens Constantiense Concilium, non à Pontifice, sed Imperatore Sigismundo, alijsque Regibus & Principibus institutum ac habitum est.

Nec id ueris & in sacris literis fundatis rationibus caret. Generalia enim seu uniuersalia Concilia, ad quæ totius orbis Christiani homines uocantur, à nemine iustius aut rectius indici possunt, quàm ab his, qui summi Magistratus officio fungantur, quiq; in omnes, quos uocant, ius citandi, atq; adeò illos iurisdictioni suæ subiectos habent.

Negari autem non potest, ora
bis

bis Christiani caput esse Romanum
Cæsarem & Regem, ipsique summam
iurisdictionem competere, Nec quisquam
in orbe Christiano aut populo aliquo,
è regimine Ecclesiastico inter summos
Sacerdotes, hoc sibi munus arroga-
uit, Multò minus tempore Apostolorum,
& in ueteri Ecclesia, quādo sum-
mi Sacerdotis officium finitum fuit,
eam potestatem ullus Episcopus ha-
buit, aut habere potuit, siquidem cum
expresso Christi mandato pugnat, Re-
ges gentium dominabuntur, Vos au-
tem non sic.

Etsi autem manifestum est, ma-
gnum politicæ & Ecclesiasticæ pote-
statis discrimen esse, Nec Pontifices
Romanos ullam civilem iurisdictionem
aut superioritatem habere posse,
(Nec enim dicto Christi, Pasce oues
meas, quòd insulse impudenterque huc
transferunt, id probatur, Nec Petrus
Apostolus, cuius successores se esse fal-
sò iactitant Pontifices, hanc sibi auto-
ritatem sumsit, sed singulari humilitate mi-

te ministerio inseruiuit suo, nec re-
liquis sese prætulit Apostolis, aut
in illorum sese ingessit uocationes,
Imò ipsi Pontifices Romani diutius
quàm 700. annis post tempora
Apostolorum nihil aliud, quàm
Pastores & Superattendentes in so-
la urbe Romana fuerunt, Nec uniu-
uersales sese nominârunt, Quem-
admodum proprium illorum ius
testatur, Vniuersalem, ne Roman-
um quidem uocandum esse, Idque
alijs in scriptis Augustanæ Confes-
sionis Statuum Doctores ac Con-
cionatores prolixè probârunt ac des-
monstrarunt) Tamen in hisce præ-
sertim postremis Mundi temporibus
Romani Pontifices, hunc pri-
matum seu dominationem in Eccle-
lesia adfectârunt, omnibusq; sum-
mi & infimi ordinis hominibus in
orbe Chistiano, Tyrannicè leges
præscripserunt, Vnde liquidò appa-
ret, id ui, nullaq; pia aut honesta
ratione, maximo cum Ecclesiæ des-
trimens

trimento & exitio ab ipsis factum esse. Primum enim manifestè id pugnat cum sacris literis. Deinde aliter in ueteri Ecclesia, temporibus Apostolorum & Patrum obseruatum est. Nec attributum est Pontificibus, ullo uel diuino, uel ciuili, & humano iure, ius citandi, & indicendi Concilij, tantum abest, ut ullam in Status Augustanæ Confessionis iurisdictionem habeant. Neque enim huius Status auctoritatem aut iurisdictionem illorum agnoscunt, Imò quàm maximè oppugnant, cum nullis sacrarum aut humanarum literarum testimonijs nitatur.

Quibus uerò artibus Episcopi Romani hanc sibi auctoritatem contra diuina & humana iura & ueteris Ecclesie consuetudinem rapuerint, quibusque fraudibus & imposturis potentiam suam confirmarint, historiae factis testantur. Idemque ex actis Synodi Carthagenensis Anno 457. & sequentis Constantinopolitanæ, mani

manifestum est, in qua fuit sanctus Augustinus, & in eadem Episcopus Romanus, commisso falso, corruptoque decreto Synodi Carthaginensis Episcoporum Prouincias sibi uendicauit.

Cumque Pontifex Socinus, & post eum Bonifacius & Celestinus, per Legatos suos uisissent, ut Africanarum Ecclesiarum gubernatio & iurisdictio, uigore decreti in Synodo Carthaginensi facti, sibi committeretur, inspecto Originali, non tantum nihil obtinuerunt, uerum etiam de falso commisso grauiter Pontifex à Concilio accusatus est, ita ut 100. postea annis altum Pontificis Romani de Africanis Prouincijs silentium fuerit.

Nec uerò est quòd Pontifices in grauissimo hoc Religionis negotio, longam possessionem aut præscriptionem prætexant, imò pudere eos huius Sophisticas debebat, cum nullus præscriptioni aduersus diuinam
Maies

Maieftatem, eiuſq; ſacroſanctum uer-
bum locus ſit. Nam ſi præſcriptiones
& priuilegia quæcunq; contra liber-
tatem Eccleſiæ, nulla & irrita ſunt, (Sic
enim Scriptores eorum, qui Eccleſiæ
Pontificiæ patrocinantur, nec ueram
Chriſti, ſed Romanam illam corrup-
tam Eccleſiam ſequuntur, docent)
Quanto magis, conuenit, eas præſcri-
ptiones & priuilegia, aduerſus Deum,
eiuſq; ſacram ſcripturam locum non
habere.

Deinde, Non latet omnes ſacro
Romano Imperio, imò orbi Chriſtia-
no ſubditos, quam ob cauſam Status
Auguſtanæ Confefſionis à Romana
illa Eccleſia diſceſſerint, quodq; in pu-
blice à ſe editis Confefſionibus ex ſa-
crarum literarum fundamento abun-
de demonſtrarint, Pontifices Roma-
nos præcipuos doctrinæ Chriſtianæ
articulos in Eccleſia Dei peruertiffe &
corrupiſſe, uidelicet articulum potif-
ſimum de iuſtificatione, qui eſt cardo
et fundamentum ſalutis æternæ. Deinde,
E de,

de, quod in reliquis capitibus, nempe,
pœnitentiâ, inuocatione sanctorum
& mortuorũ, sacrificio Miſſæ & con-
iugio Sacerdotum, multos Idolatri-
cos cultus & abusus inuexerunt, eorũ
pacto ueram Christi Redemptoris no-
stri agnitionem, ueramq; inuocationẽ
Dei obscurârunt, & oppresserunt, ni-
hil in locũ eius substituerunt aut pro-
pagârunt, quàm dubitationẽ in con-
scientijs & idolatriam. Præterea Pon-
tifices indulgentijs, Iubileis, alijsque
bullis & diplomatibus & id genus si-
milibus præstigijs non quæsiuisse glo-
riam Dei, sed suos captasse quæstus
& incrementa potentia, ac uniuersum
orbis terrarum uarijs imposturis dece-
pisse & exhaustisse, deniq; ex commen-
tarijs suis cultibus mercatum quendam
effecisse, & infinitorum hominum
conscientias miserabiliter perturbasse,
nemini obscurum est.

Magnam quoq; in uita ac mo-
ribus Pontificum eorumq; Satellitiũ
turpia

turpitudinem esse, neq; tantum Ro-
mæ & alijs in locis, scortationibus,
adulterijs, Simonia, usuris, et Sodomiz-
ticis peccatis ipsos sese polluere Pontifi-
ces, uerum etiam datis Remissionum
ac indulgentiarum bullis, alijs ea con-
cedere, sæpius publicè in Conuentibus,
Imperialibus Status Augustanæ Con-
fessionis questi sunt, seq; eam accusa-
tionem in Concilio pio & libero re-
nouaturos esse significârunt.

Ex his apparet, Pontificem cum
suis adhærentibus hactenus ream
fuisse partem & adhuc esse. Necessitas
uerò orbis Christiani postulat, ut à pijs
minimèq; suspectis uiris de causa Dei
omnium maxima & grauissima, cog-
nitio ex uerbo eius instituat.

Hæc cum ita se habeant, sem-
per status Augustanæ Confessio-
nis tale Concilium in Germania fla-
gitârunt, cuius determinationi &
decisioni, Papa sese subijceret, Ac
E 2 cognis

cognitionem de doctrina, uita, & moribus suis ferret. Huc Imperatoris Caroli V. atq; huius etiam Cæsareꝝ Maiestatis omniumq; Imperij ordinũ consilia de Concilio instituta fuerunt, Ac spes facta est Statibus Augustanarum Confessionis, fore, ut eiusmodi liberum, pium, & ab omni impietate Pontificia alienum Concilium indices retur, in quo tam capitis, quam membrorũ reformatio fieret, hoc est, ut tali Concilio sese subijceret Pontifex, qui sese caput Ecclesiæ esse, falso iactitat.

Verũ neglectis his omnibus, nec obstante, quod Pontifex Romanus in causa Religionis pars rea est, & à Statibus Augustanarum Confessionis multipliciter accusatus, & in posterum quoq; accusandus, quodq; Cæsarea Maiestas & omnes sacri Imperij ordines in habitis Comitijis necessarium esse duxerunt, ut pij liberiq; Concilij cognitioni Papa sese subijceret, adduci aut permoueri tamen Pontifices non potuerunt, ut aliud Concilium ipsi
ap=

approbarent, quàm tale suspectum & factiosum Concilium, cuius non tantum decisionibus minimè sese submittant, verùm etiam, quod iniquissimum est, præsides ipsi sint, & decreta pro libidine sua faciant, soliq; quantumuis grauius accusati, iudices sint. Atq; ea ipsa commentitia Concilia ideo tantum instituunt, ne cum scelera sua, insidias, & fraudes omnibus totius orbis Christiani Regibus perspectas iam esse intelligant, reformatio uniuersalis ab ipsis suscipiatur.

Ea quidem ratione, eorq; proposito, Pontifex Paulus III. & hic Pontifex Pius III. Concilium Tridentinum indixerunt, ut supra prolixè ostensum est.

Nec dubium est, omnes pñ Concilij instituendi uias ac rationes frustra cum Pontificibus tentari, si quidem animus illis prorsus non est, errores suos, & horrendam Idolatriam uitæq; turpitudinem, in qua tot seculis hæserunt, agnoscere, aut ulli honestæ

piæq; emendationi locum dare, Atq;
ita oleum operamq; perdituri, Æt-
ernæq; restinguendæ laborem (ut in
Prouerbio est) suscepturi sint, qui id
in posterum efficere conabuntur.

His accedit, quòd in omnibus
Pontificum Concilijs, & in hoc à Pio
III. indicto Concilio, Cardinales,
Episcopi, Abbates, Monachi & id ge-
nus alia monstra, solum præsumt, ac
uocem decisuram habent. alijsq; omnes
cuiuscunq; Status à Pontifice non ap-
probati, excluduntur. Nec ulla spes
reliqua est, fore ut Pontifices alijs
quoq; pijs & doctis uiris, qui iurisiu-
randi Religione illi obstricti non
sunt, uocẽ decisuram in causa Religio-
nis concedant, aut ullam consultandi,
determinandi, & decidendi potesta-
tem faciant, Id Bullæ indictionis, quas
Pontifices in publicum edere solent,
comprobant in quibus hæc sunt uerba.
Venerabiles fratres nostros, omni-
bis

bus ex locis, Patriarchas, Archie-
piscopos, & dictos filios Abbates,
ceterosq; quibus in Concilio genera-
li sedere & sententiam dicere, iure
communi, vel ex Priuilegio, vel ex
antiqua consuetudine licet &c.

Necq; uerò cuiquam mortalium
obscurum est, quàm horrendis iura-
mentorum uinculis, Cardinales illi,
Episcopi, & Sacerdotes, Pontificibus
obligati sint. Hæc enim usitata iura-
menti Episcoporum formula est.

Ego N. Episcopus &c. ab
hac hora, ut antè, fidelis ero S. Pe-
tro, sanctæq; Apostolicæ Romanæ
Ecclesiæ, Domino meo Papæ, eiusq;
Successoribus Canonice intrantibus.
Non ero neq; in consilio neq; in facto
ut vitam perdat aut membrum, vel
capiatur mala captione consilium,
quod mihi aut per se aut per literas
aut per nuncium manifestabit, ad

*eius damnum nulli pandam, Papam
tum Romanæ Ecclesiæ, & regulas
sanctorum Patrum adiutor ero ad
defendendum & retinendum (saluo
ordine meo) contra omnes homi-
nes &c.*

Imò & alia noua Iuramenti forma extare dicitur, in qua Episcopi iurant, se omnia illa, quæ contra Papam deliberantur aut tractantur, reuelaturos, ac pro uiribus suis impedituros, & hæreticos omnesq; Pontifici rebelles persecuturos esse. Eadem iurisdictioni Religionis Doctores Theologicæ facultatis & Canonistæ (ut uocant) astringuntur, scilicet defensuros se Statum Pontificium & Regalia S. Petri contra omnes homines, & conseruatuuros autoritatem & libertatem Romanæ Ecclesiæ. Ex quibus facile colligi potest, nihil dicturos aut facturos in Concilijs & grauissimis de Religionis deliberationibus Episcopos, quàm quæ Pontifici placeant, & ad tuendam augendamq;

gendamq; illius potentiam spectare
uideantur.

Cæterum, nec liberum, nec pium
Conciliū dici meretur, à quo maxima
pars eorum, ad quos ea respertinet Cæ-
sar uidelicet, Reges, aliq; orbis Christia-
ni potentes Principes & uiri doctrina
prestantes arcentur et excluduntur. Pu-
gnat enim id cum uera et propria gene-
ralis Concilij conditione, communiq;
omni Religionis causa, quæ (si uer-
bi diuini & rectæ rationis iudicium se-
quimur) communi omnium consilio
& auxilio, cum ad omnes spectet, tra-
ctanda est. Atq; ita ab Apostolis &
Patribus primæ & ueteris purioris
Ecclesiæ obseruatum esse, sacra tes-
tantur literæ.

Cum enim inter Apostolos dis-
sensio orta esset, An qui Christi fidem
confiterentur, circumcidendi essent,
missi sunt Legati non tantum ad Pe-
trum & alios Apostolos, sed ad totam
Ierosolymitanam Ecclesiam. Nec les-
gitur scriptum, aliquam Petrum A-
postolos

postolum præ reliquis prærogatam
seu præminentiam habuisse, sed quod
ab omnibus Apostolis & senioribus
populi decretum sit, Circumcisionem
ad salutem & saluationem necessariam
non esse.

Similia extant exempla innume-
ra, quòd postea etiam apud sanctos
Patres, non solùm Episcopi & Clerici,
uerùm etiam Cæsares, Reges, Princi-
cipes, & alij homines docti, laici &
priuatæ personæ obscurioris conditio-
nis ad concilia uocati, auditi, & ad des-
cisiones admissi sunt, prout Ecclesie
sticæ & aliæ probatæ huiusmodi testan-
tur.

Adhæc certum est, Concilium ali-
ud nihil esse, quàm communem con-
gregationem orbis Christiani, seu Ecc-
lesie Dei. Quapropter cum Laici
non minus quàm clerici sub numero
Christianorum comprehendantur, ut
nostri Baptisati sunt, quam ob causam,
quòue iure, à consultationibus et deci-
sionibus

tionibus ad fidem Christianam perti-
nentibus, remouebuntur, præsertim
cum fieri possit, ut uera in Deum fi-
des, in pectore simplicioris tenuiorisq;
fortunæ hominis constans & durabilis
sit, In alijs uero sapientioribus & po-
tentioribus extinguitur.

Ita in Concilio Niceno per solum
Paphnutiū defensum est contra mul-
tos coniugium Sacerdotū, Quam ip-
sam ob causam Canonistæ illorum de-
cidunt, In causa religionis unius prius
ti opinionem Pontificis opinioni præ-
ferendam esse, si meliore sacrarum lité-
rarum, & noui testamenti fundamen-
to nitatur.

Porro supra dictis illud coniun-
ctum est, quòd Pontifices non uolunt
concedere, ut decisiones Conciliorū
ex uerbo Dei, sed iuxta humanas tra-
ditiones & commentitios cultus ac
Canones, Deniq; iuxta Romanæ Ec-
clesiæ cōsensum fiant. Tale fuit decre-
tū prioris, & huius Cōcilij Tridentini.
Initio enim huius Concilij, Pontificij
præ

Præsides & Assessores id maxime uis-
sisse feruntur, ne determinatio secun-
dum diuina, sed secundum autorita-
tem Apostolicæ sedis fiat, Idemq; in
omnibus alijs Synodis eos facturos
esse certissimum est.

Cæterum indubitatum est, in
p̄io Concilio Christum, eiusq; sacrosan-
ctum uerbum, uocem decisiuam
habere debere, omnesq; controuer-
sias, ex uerbo Dei, non secundum hu-
manas traditiones aut speculationes
cum Verbo pugnantes, dijudicandas
& decidendas, ueritatemq; defenden-
dam, ac Idolatriam Antichristi publi-
cè taxandam & execrandam esse, adeo
ut unius aut duorū sententia in uerbo
Dei fundata, plus ponderis et autorita-
tis habere debeat, quàm multorum,
imò reliquorum omnium, qui sacrarū
literarū testimonijs destituuntur, sicut
ex Actis cap. 25. & supra dicto Paph-
nutij exemplo patet. Æterno enim
immotoq; uerbo Dei omnes humanæ
tradit

traditiones cedere debent. Equidem
ideo in Concilijs pijs multi homines
congregantur, non ut in Religionis fi-
dei causa uotorum aut suffragiorum
pluralitate ac numero uincant, sed eò,
ut si inter multos aliqui reperiantur
uerbi diuini gnari, eos cum Doctore
Christo, non alios, etiamsi multitu-
dinem arenæ in mari numero æquent,
audiamus & sequamur, sicut inquit
Psalmus: Lucerna pedibus meis uer-
bum tuum.

Immota enim & immutabilis
ueritas est, solum Dei uerbum, uerum,
firmum & perpetuum, è contra ue-
rò, omnes homines mendaces esse,
omniumq; hominum consilia & de-
creta, quantumnis sapienter instituta,
& humana autoritate munita sunt,
& hallucinari, & errare posse, uerboq;
Dei cedere, & illi subiecta esse debere,
iuxta dictum Christi, Coelum & ter-
ra transibunt, uerba autem mea non
transibunt.

Multis

Multa quoque Conciliorum exem-
plis probari ac demonstrari potest, etiam
am Concilia errasse, & decreta cum
uerbo Dei pugnantia fecisse. Quae
causa est, quod illa ipsa decreta tan-
quam impia & sacris literis aduersa, ab
Ecclesia reuocata & condemnata sunt.
Sic in Concilio Carthaginensi, quod
fuit proximum ante Nicenam Syno-
dum tempore Cypriani, decretum est,
Baptizatos ab Haereticis denuo baptiz-
andos esse.

Similia decreta impia in Conci-
lio Syrmientiensi & Seleucensi, sub Impera-
tore Constantino facta sunt, de quib.
extat scriptum, cum Imperator Constans-
tinus Episcopos Niceam uocasset, ut
nouum dogma contra prioris pii Con-
cilio Niceni decreta statueret, horribili
terramotu eos dissipatos esse. Postea
tamen nihilo minus in Seleucensi Syno-
do tetrum & blasphemum de ore tui fa-
ctum est, *Christum non esse patri
ὁμοούσιον*, seu consubstantialem,
Synos

Synodus Ariminensis, atq; alia
quædam Concilia impium dogma
Arii approbârunt. Concilium uerò
Ephesinum secundum, Eutichetis hæ-
resin probauit.

Quinta Synodus Carthaginen-
sis, inuexit Sacrificia pro uiuis & mor-
tuis, quæ horribilis impietas & blas-
phemia est. Et Synodus Mileuitana
prohibuit coniugia, possentq; plurima
alia exempla adduci, de ueteribus
Concilijs, quæ crassos confirmârunt
errores contra uerbum Dei. Recen-
tiora uerò Concilia sæpè idolatricos
cultus stabilierunt, sicut factum est in
Lateranensi, in quo transubstantiatio
panis & uini in cœna Domini, contra
Sacram scripturam, priora Concilia, &
ipsam Christi institutionem, primùm
excogitata & approbata est, similiterq;
error de enumeratione omnium des-
lictorum confirmatus est.

Postremò, ut summam dicam-
tur omnia, non alligauit *DEVS*
cogni-

cognitionē, Religionis ad titulum uel
successionem Episcoporum, aut uel
lam sapientiam, autoritatem, & potens
tiam cuiuscūq; , sed ad uerbum suum
traditum per Prophetas & Apostolos,
sicut ostendit exemplum summorum
Sacerdotum, & aliorum in Cathedra
Moisi sedentium, qui Prophetas, imò
ipsum Christum & Apostolos perse
quebantur, & interficiebant, Non ob
stante, quòd externa quidem specie,
illi ipsi, ordinarij Episcopi & Sacerdo
tes erant, ac multò maiora testimonia,
maioresq; promissiones habebant,
quàm nunc Pontifex Romanus,
eicq; adherentes.

Impossibile igitur est, aliud ce
lebrari pium Concilium posse, quàm
id, in quo Regula ac norma delibera
tionum & decisionum est doctrina
Christi, & non traditiones huma
næ, antiqua consuetudo, consensus,
uel autoritas, & uotorum plurali
tas.

Verbum

Verbū enim Dei fundamentū fidei
& doctrinæ Christianæ est, ad quod
omnia Concilia ab impietate aliena
regulari & dirigi debēt. Illud uerò nes-
mo Pontificum unquam concessurus
est, siquidem illi de primatu ac uica-
riatu (ut uocant) contendunt, Neque
enim ignorant, omne in hoc Pōtificij
nominis, honoris, dignitatis, autoritas,
opum, ac potentiaē suæ, Imò omnium
eorum, de quibus in hac postrema
Mundi senectā, uelut Antichristus, de
quo Daniel uaticinatus est, tam uarijs
artibus ac machinationibus contra
Imperia, Cæsares, Reges, ac Princi-
pes, quos pessundare non desinunt,
dimicant, momentum positum esse.

Ad supra dictas causas, propter
quas Status Augustanæ Confessionis
Pontificum Concilia oppugnant &
auerfantur, etiam aliæ accedunt, non
parui ponderis, apud intelligentes &
politicos uiros, quæ in legibus ciuili-
bus fundatæ sunt, Videlicet quòd

F Pon

Pontifices Romani statuum Augustanae Confessionis capitales & insensissimi hostes sunt, eosque iam dudum, & in hoc ipso praesenti Concilio, inauditos statim in initio ante determinationem, pro haereticis condemnarunt, nullaque intentione alia Concilia indicunt, quam ut condemnationum illarum executio sint.

Negari autem non potest, uel propria ipsorum iura statuere, neminem cogi coram tali iudice comparere, Omnemque sententiam ante causae cognitionem latam, nullam & inuvalidam esse. Quanto igitur magis in hac causa id uerum est, in qua Romani Pontifices Statuum Augustanae Confessionis Iudices plane non sunt, Siquidem nullo sacrarum literarum uel iuris etiam humani fundamento, sed de facto tantum hanc sibi iurisdictionem arrogarunt, iustissimè igitur suspecta illa, factiosa, & impia Pontificum Concilia detrectant, cum in
quis

quis præiudicijis tamdudum, à Pontificijs grauari, & ante causæ dijudicationem absentes condemnati sint.

Nec caret suspitione, quòd Pontifices, sua plerunq; Concilia in locis sibi tutis ac cōmodis instituunt tantum nempe, in Italia, nulla habita ratione Cæsareæ Maiestatis & ordinum sacri Romani imperij, à quibus etsi decretum est, Concilium generale, pium ac liberum in Germanica natione indicendum esse, Imò Cæsarea Maiesta, ab hoc ipso Pontifice Pio IIII. missis legatis, ut hoc fieret, contenderit, nihil tamen Cæsarea ipsius Maiestatas obtinere aut impetrare potuit, nec, ut ueræ religioni addicti Principes persuasum habent, obtinebitur unquam. Plurimum enim illorum interest, ut in uicinia, & quasi ad latus habeant Concilia sua, nimirum ut Assessores suos instituant, quibusq; suffragijs & uotis uti debeant, sine mora & impedimento edocere

cere, decreta pro libito inflectere, mutare, & legatos ad omnia artificiose subornare, Denique in omnem euentum à Concilij decretis sibi aduersis, tuti ac muniti esse queant. Proinde de Status Augustanæ Confessionis sæpè indicarunt causas, cur locus Conciliorum hæctenus indictorum ipsis suspectus ac periculosus sit, ad quæ breuitatis studio lectorem remittunt,

Cùm igitur ea sit Conciliorum Pontificiorum ratio, quòd Pontifices iudictionis ius, ex iurisdictionis defectu non habent, Et officio iudicis fungi nequeant, cum à sacris literis hæreseos conuicti, & multorum scelerum rei sint. Quòdque suis tantum Assessores, Cardinalibus & Episcopis uocem decisiuam in Concilio concedunt, nec alios decisionibus interesse sinunt, Atque illas ipsas non è uerbo Dei, sed humanis traditionibus faciendas esse contendunt, Denique quòd

quòd hosce status ante cognitionem
& decisionem inauditos condem-
nant, Neq; concilijs suis gloriam Dei
& propagationē uerbi ipsius promo-
uent, sed omni neglecta emendatione,
nihil nisi quod ad autoritatis, digni-
tatis, opum, atq; potentiaē suae splen-
dorem augendum confirmandumq;
spectare uidetur, quærunt, & blasphe-
mias idolatricosq; cultus stabiliunt,
ac leges pro sua libidine in Ecclesia
figunt & refigunt, Atq; ita generalis-
um, piorum, liberorum, & Oecume-
nicorum conciliorum titulo mini-
mè digna sint:

Omninò persuasum habent Sta-
tus Augustanae Confessionis, Cæsar-
ream Maiestatem, omnesque Re-
ges, & ordines sacri Romani Imperij
excusatos sese habituros, quòd eius-
modi suspectis, illegitimisq; Concilijs
sese subijcere detrectant, neq; illis in-
teresse, sed potius quantis possunt
conatibus aduersari statuerunt.

Necq; .n. tantum ut id faciāt, priuatis
uitæ suæ suorūmq; subditorum com-
modis, uerum etiam conscientia &
solicitudine de salute æterna, ac man-
dato diuino mouentur, Cùm hæc
causa non ad ipsos tantum pertineat,
sed gloriam & agnitionem DEI
concernat. Quæ causa est, quod cum
iactura diuinæ Maiestatis & ueræ Ec-
clesiæ, nihil aduersarijs largiri possunt,
Imò officij ratio ab ipsis postulat, ut
in agnita Euangelij ueritate ipsi cons-
tanter perseuerent. Necq; enim uel
Ecclesiam ueram deserere, uel pro
immenso hoc beneficio accepto in-
grati esse DEO, ac consensu suo Con-
cilia, quibus nihil nisi Euangelicæ uer-
tutis oppressio, ac publicæ pacis &
tranquillitatis conturbatio tentatur,
approbare, salua conscientia, illæsaq;
diuina Cæsareaq; Maiestate debent
aut possunt.

Nec causas tantum honestas ac nec-
cessarias huius sui propositi habent,
uerum

uerum etiam exempla extant præcla-
ra in Ecclesia sanctorum Patrum, qui
Synodos detrectarunt, quando non
ueritatem quæri, sed idolatriam sta-
biliri animaduenterunt, etiam si indi-
ctæ fuerunt à summis magistratibus
& ipsis Cæsaribus. Sic Chrystos-
mus Concilium aduersus se indictum
recusauit. Similiter Cirillus fugit ea
Concilia, in quibus uerbum illud de
filio Dei (*ὁμοῦσιον*) oppugnatum est,
obiectis sacræ scripturæ sententijs, &
interposita appellatione. Athanasius
quoq; etiam si Tyrum in Concilium
uenerat, statim tamen ad Imperatorem
inde discessit, quia uidebat præcipua
os Concilij præsides, iudicis & partis
munere functuros, ac certos ab illis
calumniatores subornatos esse, qui ip-
sum accusarent.

Indicta quoq; ab Imperatore
Constantino Antiochena Synodo,
Maximus, Episcopus Hierosolymita-
nus isthuc non uenit, licet uicina esset

Antiochia, Norat enim uoluntatem
Constantini Ariana hæresi infectam,
& Arrianorum dolo & imposturis les-
ductam esse. Eodem exemplo, Episcopi Occidentales, postquã intellexe-
runt Arrianos magno numero adesse
se, ad Synodum Syrmiensem in Hun-
gariam uocati non uenerunt.

Similiter Paulinus Episcopus
Treuirensis à concilio Mediolanensi
discessit, postquam sensit, Auxentium
Episcopum cum suo satellitio insidiosa
tractare consilia. Huiusmodi exempla
multa in Ecclesiasticis alijsq; historijs
reperiuntur.

Siquidem igitur Patriarchæ ad
impia & suspecta Concilia non ac-
cesserunt, etiamsi à summis magistratibus
& Imperatoribus indicta fue-
runt, satis quoq; causæ habent Augu-
stianæ Confessionis status, quòd im-
pia & illegitima Pontificum Romanorũ
Concilia (quæ nullo diuino hu-
manoq; iure ab ipsis institui possunt)
præsent

præsentia sua non approbant, sed potius, quantum possunt, impediunt & oppugnant.

Nolunt tamē sæpius nominati Status, hæc ita accipi, ac si debitis in locis, fidei, & doctrinæ suæ rationē reddere uereantur, uel piorum & doctorum in sacra Scriptura uirorum iudicia & cognitionem ex uerbo Dei defugiant, nec ulla libera, Oecumenica, legitima, & pia Concilia eorumq; decreta sacris consentanea literis ferre queant, Neq; enim ipsi ignorant, quibus medijs uetus & uera Ecclesia ad tollendas Religionis controuersias semper usata sit, quòdque præcipuum ex ijs fuerit Conciliorum piorum indictio.

Hanc ergò ob causam, nunquam à Consilijs & rationibus sese ijs seiunxerunt, quibus consensus & concordia de religione iniretur, neq; in posterum id facturi sunt. Ac meminit Cæsarea Maiest. sæpè Status Augustanæ

stanae Confessionis ad libera, & pia
Concilia prouocasse.

Quibus uerò conditionibus &
qualitatibus, tale Concilium instituens
dum sit, sæpius in Comitibus Imperialibus
deliberatum est, & ostensum Cæsari
sareæ Maiestati, aliter exortis in Ecclesia
dissidijs remedia quæri non
posse, quàm si ijs conditionibus Synodus
pia indiceretur.

Vt autem de sententiâ & uoluntate
statuum Augustanae Confessionis
constet omnibus, quale scilicet Concilium
expetant, quodq; nihil iniustum
aut iniquum postulent, non
possunt non eas conditiones & qualitates
hoc loco repetere.

Ac primò quidem ad indicendam
piam Synodum maximè necessarium
esse ducunt, ut omnia ea decreta,
Quæ in Synodis Tridentinis facta
sunt, profusè medio tollantur, aboleantur,

leantur, & irrita esse publicè denun-
cientur.

Deinde, ut sit generale & Oecum-
enicum concilium, & in Germania
loco quocunq; oportuno contuocetur,
non à Romano Episcopo, qui etiam
gubernator, præses, ac iudex Synodi
esse non permittatur, sed controuers-
tentiu pars altera censeatur, & Synodi
iudicio subiectus sit. Sicuti id ab om-
nibus omnium temporum & ætatum
uiris pijs, doctis, & bonis, & neutri
parti addictis Ecclesiarum doctori-
bus, & aliquibus etiam Imperatoribus
(ut consentaneum communi rationis
iudicio) æquissimum esse iudicatum
est, ne quis simul & partis & iudicis
personam sibi sumat aut arroget.

Tertiò, ut sola uox diuina, tradita
scriptis Prophetis & Apostolicis
norma sit, secundum quam in Conci-
lio iudicetur, non Romanorum Pons-
tificum decreta & traditiones, nõ lon-
go tems

go tempore receptæ & inueteratæ
consuetudines, quarum pleræq; scrip-
tis Propheticis et Apostolicis contra-
riæ sunt, & falso titulo consensus uni-
uersalis uenditantur, cum sint solius
Pontificiæ Romanæ Ecclesiæ, & quis-
dem non longissimi temporis, sed ad-
modum recens in erroribus & abusi-
bus consensus impius & iniustus.

Præterea ne determinatio seu de-
cisio Synodi penes uotorum & suffra-
giorum pluralitatem, ad instar politia-
corum negotiorum instituatur, sed ut
iuxta normam uerbi diuini pronuncia-
etur.

His accedat, ut Pontifex Romanus,
Archiepiscopos, Episcopos, Præ-
latos, & alios ipsi iuratos & adstrictos
à iuramentis illis absoluat, ut liberè &
sine periculi cuiusq; metu, sententias
dicere, & testimonia ueritati ferre que-
ant.

Theologi quoq; Illustrissimorum
Principum ac Statuum Augustanæ
Cons

Confessione coniunctorum non minus quàm Episcopi in Concilio audiuntur, & ad deliberationes rerum controuersarum adhibeantur, ac sententias & uoces decisiuas proferre permittantur.

Porro, ut illi ipsi Illustrissimorum Principum Theologi, & his adiuncti Oratores & Legati, & alij omnes, qui ad Concilium accessuri sunt, toto illo tempore, quo uel ad Synodum ueniunt, uel ab ea discedunt, sub tutela & defensione Cæsareæ Maiestatis sint, eaq; de re, publicæ fidei, seu salui conductus literis assecurentur, quas quidem non solum personis, sed & ipsi causæ principali, iuxta publicè conditum & consensu imperij confirmatum de religione decretum, tribui æquissimum est. Nam ut maxime sui suæq; uitæ ac salutis rationem Illustrissimi Principes ac status Augustanæ Confessionis habere nolint, Causam tamen ipsam, quam Dei propriam esse intelligunt, sua aliqua uel negligentia, uel
con

concessione iniusta, prodere aut proficere hostibus Dei non debent aut possunt.

Tale liberum & pium Concilium si (ut in uotis habent totoque pectore optant Augustanæ Confessionis status) diuina ope, indiceretur, summa uoluntate ei interesse, ac decisionibus illius sese subijcere uellent, spe haud dubia, fore ut talis Synodus ad illustrandam gloriam Dei, & ueram illius agnitionem ac propagationem, firmamque de religione consensionem ac concordiam stabiliendam, plurimum momenti adferret.

Sin autem, præter spem & expectationem, pro horum temporum ratione, Synodus eiusmodi, cum ijs conditionibus ac qualitatibus, institui non poterit, quemadmodum Cæsareæ Mai. & sacri Rom. Imperij ordinibus in proximis Comitibus Augustanis uisum est, operam tamen suam de suscipienda noua deliberatione Cæsareæ Mai. quocumque tempore offerunt status, qua nimirum
ratione

ratione, in fausta religionis dissidia tandem sopiantur, & concordia salutaris restituatur.

Interea uerò, & in suspenso hoc rerū statu certa stat Augustanę Confessionis statibus sententiā, se nihilo minus Passauiensis transactionis pacta, atq; subsecutū de religione ac pace publica decretū, firmissimum perpetuoq; duraturum, prout communi omnium Imperij ordinum consensu, Anno 55. Augustę statutum est, sanctę religioſęque seruatoros esse, nec dubitat, Cęsarēam Maiestāt, reliquosq; Imperij Electores, Principes et ordines idem facturos, minimęque concessuros esse, ut insidiosę & uiolentę Pontificum machinationes, aliquod salutaribus Imperij cōseruandi consilijs, sub specie ac prętextu Concilij, impedimentum adferant.

Postremò magnoperè à Cęsar. Mai. D. suo clementissimo reliquisq; orbis Christiani Regibus, principibus, omnibusq; sacri Ro. Imperij ordinibus

bus petunt ac contendūt, atq; eos quibus uera religio curæ ac cordi est, hortantur, ut seria animi inductione, ardentiq; studio sincerã religionem complectantur, nullasq; cõcordiæ ineundę rationes negligant, quibus gloria Dei illustretur, omnibusq; mortalibus ad ueram Christi agnitiõẽ uia aperiatur, liberq; ad uitam æternam aditus non intercludatur, nec crudelitas contra innocentẽ sanguinem, religionis causa, exerceatur, tum quòd diuinæ id uoluntati maximè consentaneum est, tum uerò etiam, quòd omnium ea in re salus sita est.

Vota etiam ad Deum æternum patrem domini nostri Iesu Christi faciunt, ut omniũ hominum summæ atq; infimæ fortis animos & pectora ad ueram pietatem, moderatiõem, tranquillitatem, et concordiam Spiritu suo sancto flectat, regat & gubernet.

F I N I S.

RE

RESPONSVM

DATVM LEGATIS
PONTIFICIIS ZACHA-

riae Delphino Episcopo Pharenfi patricio Ve-

neto, & Commandeno Episcopo Iacen-

thino, in conuentu Naumbur-

genfi, Anno 1561.

Illustrissimi sacri Romani
Imperij Electores & Prin-
cipes, Illustrissimorum Es-
lectorum & Principum
Legati ac Consiliarij, ad

orationem ueltram, qua Pontificis
Romani mandata exposuistis, hoc re-
sponsum uobis dari iusserunt: Non
dubitare se, quin multi omnium gens-
tium toto orbe terrarum uiri docti, sa-
pientes & piij, iam dudum meliorem
Ecclesiae statum optarint, & nunc
quoque anxia ad Deum uota faciant, ut
tandem doctrinae puritas restituatur,
& tetri in Ecclesiam inuecti abusus,
pia emendatione tollantur. Quod ip-
sum Pontificibus Romanis in sua iur-

G

risdis

risdictione præcipue curæ esse debebat, qui Ecclesiæ titulum tam longo annorum spatio magnificè sibi arrogârunt. Verùm quibus ipsi potissimùm rebus semper occupati fuerint, nimirum dominandi cupiditate, regnisq; inter se committendis, & superstitionibus in Ecclesia cumulandis, magis quàm illustrandæ gloriæ Dei, sanandisq; Ecclesiæ morbis, obscurum bonis omnibus non est, & multos Pontificio nomini addictos uiros sapiētes, fateri necesse est. Mirantur autem Illustrissimi Electores & Principes, absentiumq; legati, qua uel opinione persuasus, uel spe fretus Pontifex Pius III. missa hac Legatione, Celsitudinibus suis conciliij indictionem obtrudere, eosq; Tridentum uocare ausus fuerit. Neq; enim ipsum Pontificem & uos ignorare, quam religionē Status Augustanæ Confessionis amplectantur, Quibusq; de causis Ecclesias suas, iuxta sinceram Euangelij doctrinam res purgare, & se ab eo cœtu, qui oppressa doctrinæ cœlestis ueritate, suam potius

tius quã Christi gloriam quærit, seiu-
gere coacti sint. Sic igitur Pontificem
ac uos statuere Illustrissimi Principes
uolunt, non agnoscere se Romanæ se-
dis auctoritatem, certoq; celsitudinibus
suis, diuini ac humani iuris indubita-
tis testimonijs persuasum esse, concilij
indicendi ius Pontificem Romanum
non habere. Iudicis enim officio fun-
gi & controuersias dirimere eum, à
quo dissensiones & distractiones in
Ecclesia ortæ sunt, quicq; manifestam
ueritatem crudeliter oppugnat, fas nõ
esse, & humana dicat ratio, & diuini
humanicq; iuris scripta testantur. In-
iuste etiam oratione uestra sese taxari
Illustrissimi Principes adfirmant, quòd
nullam fidei certitudinem habeant, sed
tot nunc sint Euangelia, quot docto-
res, tot religiones quot uoluntates. Ex-
tat enim non solùm de omnibus fidei
articulis, perspicua ipsorum Confessio,
Imperatorì Carolo V. Augustæ anno
30. exhibita, uerùm etiam uarijs ha-
cenus editis scriptis, cœlestis doctrine

ueritas illustrata & propagata est. Quibus autem erroribus Romana nunc Ecclesia imbuta, quàmque tetrīs abusibus & superstitionibus uera Euangeliī doctrina oppressa sit, ut Ethnicæ quàm Christianæ Religioni similior esse uideatur, uniuersi orbis terrarum querelæ satis testantur. Cùmque non errore lapsi, nec temeritate, curiositate, aut prauis cupiditatibus, sed seuerissimo Dei mandato, quo præcipitur, Idola fugienda esse, impulsī Germaniæ Principes, à Romana Ecclesia discesserint, constanter in ea sententiâ perseveraturi sunt, nec ullas sibi à Pontifice leges præscribi patientur. Nullius enim auctoritatem uel iurisdictionem, quàm Imperatoris sui, Cæsaris Ferdinandi, agnoscunt, cuius Legatis, quam ipsi de Concilio Oecumenico ac generali celebrando spem ac sententiam habeant, coram hîc exposuerunt. Quòd uerò ad uos attinet, ita uobis omninò ut persuadeatis, celsitudines ipsorum uolunt, Nisi Pontificiæ
legat

legationis munus nunc quidem obij-
setis, omnia celsitudines ipsorum cle-
mentiae ac beneuolentiae studia & ob-
sequia, uobis ex nobilissimis Venetorum
familiaribus ortis, praestituras fuisse, tum
quod erga amplissimam Venetorum
Rempub. animo adfecti sunt beneuo-
lo, tum uerò etiam, quod uos ob ge-
neris nobilitatem, doctrinaeque ac
sapientiae laudem, fauore
suo dignos esse, ipsi
profitentur.

F I N I S.

VITEBERGÆ EXCV.
DEBANT HÆREDES
GEORGII RHAVV.

A 1428225

